

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 20 czerwca 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.34.2023.AO

Pani
Magda Tajduś
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Starych Bogaczowicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 1-2 czerwca 2023 r. na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Aleksandra Ogrodnik – inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu oraz Tomasz Borecki – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach przy ul. Głównej 132, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „GOPS”.

Przedmiotem kontroli była organizacja systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodność zatrudniania asystenta rodziny z wymogami kwalifikacyjnymi określonymi w ustawie, w okresie od 1 czerwca 2022 r. do 1 czerwca 2023 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą, funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach pełniły: Pani Jolanta Kocoń do dnia 30.01.2023 r. oraz Pani Magda Tajduś od dnia 01.02.2023 r., które były odpowiedzialne za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowością, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Przyczyną

stwierdzonej nieprawidłowości mogło być nieprzestrzeganie przepisów prawa oraz niewystarczający nadzór nad realizacją zadań. Nie spowodowała ona jednak skutków dla kontrolowanej działalności i ostatecznego wykonania zadań.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 18. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracownika, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez kierownika GOPS.

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Uchwałą nr XI/106/16 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie nadania Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach przyjęto przedmiotowy dokument, w którym wskazano, że GOPS w Starych Bogaczowicach realizuje zadania z ustawy. *(dowód: akta kontroli str. 16)*

Zarządzeniem kierownika Ośrodka nr 2/2017 z dnia 2 stycznia 2017 r. przyjęto Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach. Zapisy Regulaminu dotyczyły m.in. struktury organizacyjnej tj. wskazywały osoby zatrudnione w Ośrodku, w tym również na stanowisku asystenta rodziny. *(dowód: akta kontroli str. 16-17)*

W świetle art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Uchwałą nr V/45/2019 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 1 marca 2019 r. przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stare Bogaczowice na lata 2019-2021. W okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 28 czerwca 2022 r. w Gminie nie było aktualnego Gminnego Programu Wspierania Rodziny, co stanowiło nieprawidłowość po stronie Gminy. Jednakże nieprawidłowość ta ustała, gdyż uchwałą Nr XXX/280/2022 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 28 czerwca 2022 r. przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stare Bogaczowice na lata 2022-2024. Jako cel główny Programu wskazano *podjęcie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin z terenu Gminy Stare Bogaczowice, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*. W dokumencie zawarto także diagnozę i określono m.in. cele szczegółowe, realizatorów i partnerów oraz odniesiono się do kwestii jego monitoringu i ewaluacji. *(dowód: akta kontroli str. 16)*

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań*. Rada Gminy w Starych Bogaczowicach

przyjęła Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Stare Bogaczowice za 2022 r. dnia 16 marca 2023 r. *(dowód: akta kontroli str. 16)*

W świetle art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy. Gmina realizowała cele Programu Wspierania Rodziny m.in. poprzez przydzielanie asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, co było zgodne z art. 11 ustawy oraz zapewniała współpracę z pracownikami socjalnymi Ośrodka. Realizując zadanie ustawowe ujęte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Stare Bogaczowice na lata 2022-2024 oraz w myśl art. 10 ust. 3 ustawy, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w Gminie zapewniano:

I. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne:

Pomoc psychologiczna dla mieszkańców Gminy udzielana była w Punkcie Wsparcia dla Rodzin w Starych Bogaczowicach. Punkt funkcjonował w pomieszczeniu dawnej biblioteki. Psycholog pełnił w nim dyżury w każdy poniedziałek w godzinach od 15.30 do 18.30. W ubiegłym roku udzielono konsultacji psychologicznych dla 48. osób, natomiast na terapię długoterminową uczęszczało 35 osób. Dzieci miały zapewnione wsparcie psychologa w Szkole Podstawowej w Starych Bogaczowicach. Ponadto dzieci i rodziny wymagające pomocy psychologicznej kierowane były także do Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wałbrzychu. Zgodnie z oświadczeniem kierownika, poradnictwa na bieżąco udzielali również pracownicy socjalni i asystent rodziny zatrudnieni w GOPS.

II. Terapie i mediacje:

Z wyjaśnień kierownika GOPS wynika, że pomoc w formie terapii udzielana była w ww. Punkcie. Dyżurował w nim również terapeuta uzależnień w każdą środę w godzinach od 16.00 do 18.00. Terapia uzależnień prowadzona była także w świetlicy wiejskiej w Strudze w każdy piątek w godzinach od 15.00 do 17.00 (w 2022 r. udzielono wsparcia 168. osobom). Ponadto na terenie Gminy funkcjonował punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, gdzie pomocy w formie mediacji udzielał prawnik w każdą środę w godzinach od 12.00 do 16.00.

III. Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne:

Z informacji uzyskanych od kierownika Ośrodka wynika, iż z uwagi na brak zapotrzebowania nie były udzielane usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi. W okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpłynął żaden wniosek w tym zakresie.

IV. Pomoc prawną:

Na terenie Gminy w ww. Punkcie Wsparcia dla Rodzin w Starych Bogaczowicach udzielana była nieodpłatna pomoc prawno-techniczna przez kuratora sądowego, w każdy czwartek w godzinach od 16.00 do 18.00. W 2022 r. z pomocy tej skorzystało 21 osób. W ramach realizacji tego zadania w świetlicy wiejskiej w Strudze w każdy piątek w godzinach od 16.00 do 18.00 dyżur pełnił prawnik udzielający porad prawnych. Wsparciem tym w roku 2022 objęto 24 osoby. Ponadto na terenie Starych Bogaczowic działał punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego i mediacji w lokalu Klubu Senior +. Prawniki w tym punkcie przyjmowali mieszkańców raz w tygodniu w środy od godziny 12.00 do godziny 16.00.

V. Grupy wsparcia:

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Stare Bogaczowice nie funkcjonowały grupy wsparcia. Rodzinie, która objęta została wsparciem asystenta rodziny proponowano uczestnictwo w grupie wsparcia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia w Wałbrzychu oraz poinformowano o „Warsztatach dla Rodziców” odbywających się w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wałbrzychu. *(dowód: akta kontroli str. 18-19)*

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą w GOPS zatrudniony był jeden asystent rodziny. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, jego praca nie była łączona z pełnieniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była wykonywana. Asystent rodziny nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził w tym samym czasie pracę nie przekraczała 15 i realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym. W okresie objętym kontrolą pracą asystenta rodziny została wsparta 1. rodzina.

(dowód: akta kontroli str. 17)

W pieczy zastępczej przebywało 7. dzieci z 6. rodzin, w tym, w okresie objętym kontrolą 1. dziecko usamodzielniało się, a 1. powróciło do rodziny biologicznej. Asystent rodziny prowadził pracę z rodziną do której powróciło dziecko. Z pozostałymi rodzinami dzieci przebywających w pieczy zastępczej nie prowadzono współpracy z uwagi na nieznanie miejsce pobytu rodziców, pozbawienie władzy rodzicielskiej lub pobyt rodzica na terenie innej gminy.

(dowód: akta kontroli str. 22-23)

Kontrola wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

- w przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.). Następnie po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała

konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny wnioskował o powyższą formę wsparcia do kierownika GOPS;

- rodzina pisemnie wyraziła zgodę na współpracę z asystentem rodziny;
- wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem;
- zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy, dla rodziny opracowano plan pracy z rodziną. W planach wskazano cele: główny i dodatkowe oraz działania, formy działania, terminy i osobę odpowiedzialną za ich wykonanie, a także przewidywane efekty;
- zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy w szczególności dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie jej podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy, tj. kierownikowi ośrodka pomocy społecznej. Analiza akt przedmiotowej rodziny wykazała, że asystent terminowo sporządził ww. dokumenty, które jednak nie były pieczętowane i podpisywane przez poprzedniego kierownika Ośrodka. W związku z tym, iż aktualnie funkcję kierownika GOPS sprawuje inna osoba, nie można jednoznacznie stwierdzić czy w przeszłości kierownik kontrolowanej jednostki zapoznawał się z okresowymi ocenami sytuacji rodziny. Od momentu zmiany kierownika GOPS, nie upłynął termin, w którym asystent rodziny winien sporządzić rzeczony dokument. W przyszłości należy każdorazowo przekazywać kierownikowi Ośrodka okresową ocenę sytuacji rodziny oraz odnotowywać fakt zapoznania się z nią przez kierownika poprzez podpisanie dokumentu.

W teczkach rodzin znajdowały się również inne dokumenty wytworzone przez asystenta rodziny, a ich sporządzanie wynikało z wprowadzonej przez kierownika „Procedury nadzoru, kontroli, współpracy oraz działań podejmowanych na rzecz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i pracownika socjalnego”, m.in.: „zestawienie pracy z rodziną” bądź „wykaz godzin pracowniczych przez asystenta rodziny”. *(dowód: akta kontroli str.17, 36-43)*

W świetle art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. Kierownik GOPS poinformował, że Ośrodek nie podejmował działań celem pozyskania rodzin wspierających. Nie prowadzono żadnych kampanii promocyjnych bądź innych inicjatyw mających na celu informowanie mieszkańców gminy o możliwości pełnienia funkcji rodziny wspierającej, co stanowi nieprawidłowość. *(dowód: akta kontroli str. 19)*

Zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy, gmina ma obowiązek prowadzić placówkę wsparcia dziennego. Na terenie Gminy Stare Bogaczowice nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego, co również stanowi nieprawidłowość. Organ kontroli powiadomi odrębnym pismem Wójta Gminy o braku realizacji zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego i zapewnienia w nich miejsc dla dzieci. (dowód: akta kontroli str. 19)

Na dzień kontroli Gmina realizowała zadanie własne w postaci współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do 4. dzieci. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, wydatki powinny być ponoszone odpowiednio w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą odpłatność gminy za wszystkie dzieci przebywające w pieczy zastępczej wynosiła 50 % kosztów. (dowód: akta kontroli str. 24-30)

Analiza akt osobowych wykazała, iż asystent rodziny posiadał kwalifikacje zgodne z art. 12 ustawy, zatrudniony był w oparciu o umowę zlecenie. (dowód: akta kontroli str. 17)

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy asystent rodziny jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie, art. 176 pkt 4 lit. b ustawy stanowi natomiast, że Gmina ma je finansować. Z przedstawionej przez kierownika dokumentacji wynika, że asystent rodziny w okresie objętym kontrolą brał udział w dwóch szkoleniach tj. „Komunikacja wolna od przemocy. Warsztat prowadzony w oparciu o model M. B. Rosenberga” oraz „Cyberuzależnienia i dopalacze – profilaktyka i forma pomocy” (dowód: akta kontroli str. 17)

Stosując art. 177 ustawy, w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny m.in.: „Rodzina 500+”, „Posiłek w szkole i w domu” czy „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. (dowód: akta kontroli str. 20)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach stwierdza się nieprawidłowość:

1. Brak poszukiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

W zakresie nieprawidłowości wydaje się Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach zalecenie pokontrolne:

1. Należy podjąć działania zmierzające do pozyskania rodzin wspierających.

Podstawa prawna: art. 29, art. 30, art. 31 i art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.)

Termin realizacji: niezwłocznie.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.). Proszę w terminie do dnia **21 lipca 2023 r.** powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zalecenia, uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

.....
Ogrodnicka
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

.....
Tomasz Górecki
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

.....
Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

KIEROWNIK WYDZIAŁU
Nadzoru i Kontroli Wspierania Rodziny
Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewa Olejniczak

